

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin
Abyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krístan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

oddagrein

Standið saman!

MONG eru uppskotini, sum eru lögð fyrri tingið hesa seinastu tíðina. Og mong eru málini, sum nú koma aftur úr nevnd. Her eru stórmál og kanska minni týðandi mál. Vit fara at triva í eitt av teimum, sum júst hevur fingið viðgerð í umhvørvisnevndini, eitt mál, sum kanska í fyrstu atlugu kann tykkast lítið týðningarmikið fyrri okkum í løtuni. Tað er Wiensáttmálin um verju av ozonlagnum í stratosfæruni.

HÓAST hetta lag liggur langt omanfyrri okkum, so kunnu broytingar í júst ozonlagnum fáa óhugnaligar avleiðingar fyrri okkum øll. Endamálið við at samtykkja slíkan sáttmála er at avmarka nýtsluna av freon og chlorfluorcarbonatum, evni, ið eru til skaða fyrri ozonlagið í stratosfæruni. Hetta lagið hevur stóran týðning fyrri lívið á jørðini. Tað verjir plantur, djór og menniskju móti vandamiklum ultraviolettum geislingum frá sólini.

SÍÐANI 1979 hava vísindaligir stovnar kring um heimin mátað ozonlagið, og eru teir komnir til ta niðurstøðu, at lagið tynnist í hvørjum, serstakliga yvir Suðurpólinum, Norðpólinum og aðra staðir við. Í álitinum fra umhvørvisnevndini verður víst á, at vísindamenn halda, at sleppur dálkingin at halda fram sum nú ótálmað, verða teir partar av ozonlagnum, sum verja móti vandamiklum geislingunum tyntir eini 30-40% um ár 2000. Ein slík gongd fer at hava ógvuliga álvarsamar fylgjur fyrri heilsuna hjá fólki og fyrri veðurlagið. Serliga fer hon at hava við sær øking í talinum av krabbameini í húðini við kanska 12%. Nú seinastu dagararnar er amerikanski rúmdargranskingarstovnurin NASA komin við sera skelkandi tølum, ið vísa, at ozonlagið yvir Norðurnoregi seinastu 16 árin er tynt við umleið 6-7%.

TAÐ verður tí nú roynt um allan heim at tálma nýtsluni av umrøddu evnum og hava fleiri lond sett fullkomið bann fyrri nýtslu av hesum evnum. Hesi evni verða serliga brúkt í spraydósum.

TAÐ kann vera, at vit eru fáment, men sum partur av heiminum eiga eisini vit at vera við til at fremja atgerðir, ið kunnu tryggja okkara umhvørvi. Tað er tí gleðiligt, at tingmenn her tykkast standa saman sum ein maður/kvinna. Vit hava sjálvi víst á vandan við dálking frá einum Dounreayverki. Nú vísa onnur okkum á vandan við spraydósum. Henda vandan eiga vit at taka í eins stórum álvara sum hótanina frá Dounreay.

UMHVØRVIS- og dálkingarspurningar hava annars verið nógv umrøddir her heima hjá okkum seinastu tíðina og er tað gleðiligt, at so er. Tí tað fer at vera stóðugt meira neyðugt í framtíðini at geva hesum spurningi gætur og at standa saman fyrri at verja seg móti teimum, ella rættari, fyrribyrgja, at teir sleppa at gera seg galdandi.

UMHVØRVISNEVNDIN hjá lögtinginum tykist vera varug við hesar vandar og tað er tí vón okkara, at hon heldur fram við sínum arbeiði og eisini sjálf stingur út í kortið hvat kann og eigur at verða gjørt til tess at tryggja okkum eitt sunt og gott umhvørvi í framtíðini. Hetta skylda vit ikki minst okkara eftirkomarum.

jamú

tjak og meiningar

Funktionærstrejken på sygehusene

Skal der indtræde en katastrofe, før end forhandlingerne kommer ind i en seriøs fase?

Den offentlige debat omkring følgerne af strejken på maskine, men hendes betydning for sygehusets funktioner rækker langt videre. Hun varetager størsteparten af såvel den interne som eksterne kommunikation og er således en uundværlig faktor i hele sundhedsvæsenets integrerede funktioner.

I hendes skrivende journalarbejde er hun personen, der holder orden i alle lægelige oplysninger, og en kontrollant til at imødegå fejlinformationer. Hun holder rede på indkomne svar fra laboratorier, røntgen og andre serviceafdelinger, og hun sikrer kontakten til patienten på det rigtige tidspunkt. Hun er med andre ord knudepunktet for den interne kommunikation såvel for ambulante som for indlagte patienter.

Hvad de eksterne funktioner angår, så kan lægesekretæren bedst betegnes som sygehusets ansigt udadtil. Hun formidler ikke alene kontakten til patient og pårørende, sikrer receptfornyelser, rejsegodtgørelser, sygemeldinger, dækkingsforhold eller ansejning om andre offentlige ydelser, men hun er også kontaktleddet til kommunelæger og andre sygehuse, koordinerer ofte hjemmebesøg og andre praktiske relationer.

Et sygehus er en meget kompliceret institution,

der kræver optimal funktion af alle implicerede faggrupper. Lægesekretærernes fravær vil ikke alene gradvis lamme de enkelte funktioner indenfor sygehusvæsenet, men når hele den interne og eksterne kommunikation skal overtages af andet personale, der ikke har lægesekretærens overblik og kommunikationserfaring, så spørger man uværgerligt sig selv, hvornår katastrofen indtræder.

Vi ser gerne, at lægesekretærerne får en anstændig løn for deres ansvarsfulde arbejde og vil opfordre parterne til snarest at føre forhandlingerne ind i en seriøs fase. Overlægerne ved Klaksvik Sjúkrahús G. Rajani G. Knudsen J. Petersen

Et sygehus er en meget kompliceret institution,

Lóggeva um smoltbýtið — hvat verður tað næsta???

Føroya Havbúnaðarfelag er ikki nøgt við, at landsstýrið nú av sínum eintingum hevur gjørt uppskot til lögtingslóg um smoltbýtisnevnd. Felagið hevur hesa viðmerking til uppskotið:

Nú er komið á tingborð uppskot til lögtingslóg um smoltbýtisnevnd. Hetta lógaruppskot hevur Landsstýrið gjørt av sínum eintingum.

Verandi smoltbýtisnevnd, sum er tilnevnd av Landsstýrinum, og sum hevur virkað væl í fleiri ár, hevur onki høyrð um nakað lógaruppskot. Heldur ikki Havbúnaðarfelagið, sum er felagsskapurin hjá alivinnuni, hevur høyrð nakað um, hetta fyrr enn nú.

Hvat endamálið hjá Landsstýrinum er við at gera lógir yvir høvðinum á vinnuni er ilt at siga. Hetta førir við sær nógv eykaarbeiði bæði fyrri ta lögtingsnevnd, málið endar í, og fyrri felagið.

Hetta er tíværra ikki nakað eindomi, sum er hent, og kann her bert vístast til alilógina, sum somuleiðis bleiv gjord yvir høvðinum á vinnuni, og sum enn ikki er viðtikið í lögtinginum.

Av vinnuni kann hetta verða tulkað, sum um at endamálið hjá Landsstýrinum er at miða imoti einari almennari vinnu, og síðan gera alararnar til tænaðsmenn ella uppsitarar av alistøðunum. Tað næsta lógaruppskot, sum kemur úr Tinganesi, verður »lögtingslóg um hámarksprísir fyrri sølu av alifiski«.

Tað skal ikki dyljast, at stór ósemja er imillum smoltalarar og alarar á sjónum um smoltprísirnar, men átti hesin trupuleiki at kunna verða loystur uttan at lóggeva á økinum.

Istaðin áttu myndugleikarnir heldur at hugt at, hvat grundin er til tann stóra prismunin imillum tað, smoltalararnir mugu hava fyrri smoltið, og tað alararnir á sjónum megna at gjalda.

Havbúnaðarfelagið hevur í fleiri skrivum — og fundum við Landsstýrið

víst á tørvin av politikari vælvild fyrri at fáa eina sunna og góða vinnu at virka, men tað er, sum um at tosað verður fyrri deyvum oyrum. Sum dømið kann nevast tolling av alitgerð, djóralæknaættastan, figgjarviðurskiptini o.m.a.

Um tað lógaruppskotið, sum er lagt á tingborð, kemur igjøgnum, er vandi fyrri at allir alarar verða lógarbrótarar.

I tilmálinum, sum Aliráðið hevur sent Landsstýrinum, stendur, at man ynskir eitt betri samstarv millum teir 22 stovnar og feløg, sum hava tilknýti til alivinnuna. Vit vóna at Landsstýrið tekur hetta til eftirtektar og verður fyrirmyndarligt á hesum øki.